

Ierom. Vasile Nica

# **Sfântul Gheorghe Pelerinul**

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

**TEOFAN**

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA  
2018

# Cuprins

<b>Cuvânt de binecuvântare</b> .....	7
<b>Cuvânt înainte</b> .....	11
<b>Introducere</b> .....	14
<b>1. Pelerinul Gheorghe Lazăr descris de Părintele Dumitru Stăniloae</b> .....	30
<b>2. Pelerin în căutarea lui Dumnezeu</b> .....	33
2.1. Copilăria și tinerețea .....	33
2.2. Călătoria la Ierusalim .....	35
2.3. Întors în satul său .....	37
2.4. Străbătând satele și orașele .....	39
<b>3. Prin asceză și binefacere spre curăție și sfințenie</b> .....	42
3.1. Asceza Sfântului Gheorghe Pelerinul .....	42
3.2. Desculț și cu capul descoperit .....	45
3.2.1. O nevoie care uimea pe toți .....	45
3.2.2. O nevoie regăsită în Tradiția Bisericii .....	53
3.3. Îmbrăcat cu milostivirile îndurării .....	56
<b>4. O statornică și înaltă trăire duhovnicească</b> .....	60
4.1. Rugăciunea în viața Sfântului Gheorghe Pelerinul .....	60
4.2. Pace în mijlocul unei lumi frământate .....	65
4.3. Paradoxul asceză – bucurie .....	67
<b>5. O luptă neobosită pentru deșteptarea credinței</b> .....	70
5.1. Învățător prin faptă și cuvânt .....	70
5.2. Părinte și îndrumător duhovnicesc .....	73
5.2.1. Înțelept și blând .....	73
5.2.2. Iubitor și smerit .....	76
5.2.3. Delicat și ferm .....	78
5.2.4. Darul de a face ucenici .....	79
<b>6. O icoană vie a Ortodoxiei</b> .....	82

<b>7. Darurile suprafirești ale Sfântului Gheorghe Pelerinul .....</b>	<b>87</b>
7.1. Ispite și arătări de la diavolul .....	87
7.2. Semne și minuni .....	88
7.3. Prorocii împlinite .....	92
<b>8. Adormirea Sfântului Gheorghe Pelerinul .....</b>	<b>95</b>
8.1. O altă prorocie împlinită .....	95
8.2. Despre sfintele moaște .....	96
<b>9. Recunoscut, mărturisit și cinstit ca sfânt .....</b>	<b>99</b>
<b>10. Sfântul Gheorghe Pelerinul și neamul său .....</b>	<b>103</b>
<b>Filă de acatist .....</b>	<b>106</b>
<b>Anexă. Câteva mărturii ale contemporanilor și urmașilor ...</b>	<b>108</b>
<b>Bibliografie .....</b>	<b>114</b>

## Cuvânt de binecuvântare

Cinstirea sfinților a fost o dimensiune clară a vieții duhovnicești încă din timpul Bisericii primare, iar această cuernică și duhovnicească manifestare a credinței a avut dintotdeauna multiple aspecte. Paginile dintre copertile Sinaxarelor, ale Vieților de sfinți, ale Martirologiilor au fost într-o continuă creștere. Acestei lumi minunate nimeni nu-i poate pune stavilă și graniță, ci dimpotrivă, ea crește și se îmbogățește continuu spre bucuria celor de sus, dar și spre bucuria și ajutorul celor de jos care se află în marea procesiune și ascensiune eshatologică.

Harul și ajutorul care se revarsă de la Dumnezeu prin cinstirea sfinților sunt aceleași, dar oamenii care se bucură de aceste revărsări ale slavei lui Dumnezeu sunt alții, sfinții dovedindu-se a fi binefăcători ai tuturor celor care îi cunosc și le cer ajutorul. Faptele sfinților, începând de la cei dintâi până la cei din timpurile noastre, sunt atât de asemănătoare, dar fiecare generație de sfinți și chiar fiecare sfânt are o notă de noutate, de unicitate și originalitate, astfel încât Dumnezeu Își revelează prin fiecare câte una din infinitele nuanțe ale frumuseții Sale.

Prezența sfinților în fiecare generație pune într-o mare lumină identitatea dumnezeiască a Bisericii. Prin cei care își închină viața lui Dumnezeu, Duhul Sfânt actualizează continuu prezența lui Hristos în Biserică, sfântul fiind o prelungire rodnică, vie și nouă a lui Hristos în istorie. Despre această lucrare continuă a Duhului Sfânt în viața Bisericii, Sfântul Apostol Pavel spune: „Și El a dat pe unii apostoli, pe alții proroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea

trupului lui Hristos. [...] Ca să nu mai fim copii duși de valuri, purtați încoace și încolo de orice vânt al învățaturii, prin înșelăciunea oamenilor, prin viclesugul lor, spre uneltirea rătăcirii. Ci ținând adevărul, în iubire, să creștem întru toate pentru El, Care este capul – Hristos” (Ef. 4, 11-15).

În acest sens viața duhovnicească din Biserică este dinamică, rodnică și ziditoare, iar pentru cei care vor să supună libertatea Duhului unor criterii omenești, această lucrare este neînțeleasă. Pentru cei cu simțurile duhovnicești tocite, această lucrare este inexistentă, de aceea nu văd în Biserică decât clădiri, instituții și rânduieli legaliste. De aceea, datoria noastră este a-i îndruma pe acești oameni triști, derutați și rătăciți spre sfinți, spre sfinții cei de demult și spre sfinții de astăzi.

Există astăzi provocări care ispitesc și pun în derută pe cei credincioși?! Da, dar prin sfinții de odinioară și prin sfinții de acum prisosește și harul. Pentru fiecare credincios care trăiește la interferența dintre presiunea strivitoare a evenimentelor istorice și „duhurile dreptilor desăvârșiți”, este pricină de mare bucurie să vadă noi și noi chipuri de sfinți în icoane, să citească nu numai vieți de sfinți din trecutul depărtat, ci și din trecutul foarte apropiat. Este eveniment de mare nădejde pentru orice credincios să vadă cum se înalță un locaș de rugăciune în numele unui sfânt. Este pricină de mângâiere pentru oricine are conștiința apartenenței la Biserică să vadă cum în rugăciunile de invocare a milosârdiei divine se înnoiesc continuu numele celor care sunt cheazășuitori între noi și Dumnezeu.

Ultimele manifestări ale dragostei de sfinți care au adus mare bucurie în rândul credincioșilor au fost cele legate de canonizare sfinților români. Dacă acest șir de evenimente a avut un început suntem încredințați că prelungirea lui fericită nu va fi întreruptă de vreun eveniment istoric, ci numai de a Doua Venire a lui Hristos. Dacă Biserica naște și crește sfinți, iar cei care năzuiesc spre duhovniceasca lor viețuire

vor fi prezenți în Biserică până la sfârșitul veacurilor, atunci tot la fel de adevărat este că trecerea sfinților în calendare prin canonizarea lor va fi o actualitate continuă în viața Bisericii.

Editarea și difuzarea unei cărți despre viața și faptele unui drept este un eveniment important pentru viața Bisericii, pentru că are și o dimensiune misionară deosebită. O astfel de carte îl ajută pe cititor să iubească drumul sfințeniei, să-l urmeze, știind că lupta pentru sfințenie este valorificarea cea mai înaltă a umanului, este lucrarea prin care omul descoperă și purifică ceea ce este mai nobil și mai valoros în ființa sa. În acest sens Părintele Dumitru Stăniloae a scris: „Prin smerenia sa sfântul trece aproape neobservat, dar el se face totdeauna prezent când este nevoie de sprijin, de mângâiere, de încurajare. El rămâne alături de cel pe care toți l-au părăsit, [...] el este ființa umană cea mai smerită, dar în același timp, el este o figură neobișnuită și uimitoare [...]. Sfântul este cel mai binevoitor dintre oameni, și în același timp, fără să vrea, cel mai impunător, cel care atrage cel mai mult atenția și provoacă cel mai mult respect, [...] el te copleșește prin măreția simplă a curăției sale și prin căldura bunătății și atenției lui”<sup>1</sup>. Citind această descriere a omului desăvârșit parcă citim o caracterizare a Sfântului Gheorghe Pelerinul. Desigur, la aceste însușiri dorite și apreciate de orice iubitor de frumos nu se ajunge printr-o încordare de moment, fără un efort înțelept, constant și statornic. Filele acestei cărți ne dezvăluie nevoințele și eforturile pe care un om simplu le-a făcut pentru a dobândi aceste calități.

De aceea, binecuvântăm tipărirea și difuzarea lucrării ieromonahului Vasile Nica. Nădăjduim că ea va aduce bucurie și folos sufletesc celor care nu știu prea multe sau poate chiar nimic despre Sfântul Gheorghe Pelerinul. Întâlnirea cu Sfântul Gheorghe pe care o mijlocește lectura acestei

---

<sup>1</sup> Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Du-  
hului Sfânt*, Ed. Deisis, Sibiu, 2003, pp. 59-60.

cărți este una reală. Dezvoltările, conexiunile și asemănările pe care le face autorul conferă lucrării de față o notă pozitivă, pentru că prin acestea cititorul este condus în interiorul vieții bisericești și astfel i se descoperă și i se clarifică alte aspecte ale vieții duhovnicești.

Îndemnăm pe cititorii acestei cărți, care trăiesc întâlnirea cu Sfântul Gheorghe la nivel de lectură, să nu se oprească aici, ci să-și îmbogățească această întâlnire silindu-se după puteri să urmeze Sfântului în dragostea lui față de Dumnezeu și de oameni. Ne rugăm să ne întâlnim cu toții în atmosfera sărbătorească a zilei închinată lui. Iar toate acestea să se facă spre o „întâlnire mai cu adevărat” în ziua cea neînserată a împărăției lui Dumnezeu, atunci când întâlnirea „prin ghicitoră” va fi coplesită și depășită de întâlnirea și vederea „față către față”.

† Teofan  
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

## Cuvânt înainte

De la Sfântul Apostol Andrei, care a propovăduit Evanghelia în țara noastră, și până la sfinții închisorilor din secolul trecut, fiecare generație a avut chezașuitori către cer, un număr de dreپți datorită cărora Dumnezeu S-a făcut cunoscut cu mai mare bogăție pe parcursul veacurilor. Ceea ce este sufletul pentru trup aceea sunt sfinții pentru lume. Sfinții sunt împrăștiați în lume și uneori necunoscuți, dar ei țin lumea<sup>2</sup>. De pildă, atunci când Dumnezeu a hotărât dezno-dământul unui război nu s-a uitat nici la numărul de ostași, nici la arsenalul militar, ci la mâinile întinse ale lui Moise. Când Moise avea mâinile întinse la rugăciune Israel învin-gea, iar când le lăsa în jos Amalec biruia (cf. *Ieș. 17, 11-16*).

Unul dintre sfinții noștri naționali a fost și Sfântul Gheorghe Pelerinul, care a fost canonizat prin hotărâre sinodală, fiind prăznuit la data de 17 august. El era cunoscut în popor îna-nte de canonizare cu numele de „Moșul Gheorghe Lazăr”. Despre el au scris mai multe persoane, mai întâi cei care l-au cunoscut direct, apoi cei care au preluat de la ucenicii săi tot felul de mărturii pe care le-au așternut pe hârtie.

Părintele Ioanichie Bălan a scris despre el în *Patericul Românesc*, apoi adunând mai multe date i-a dedicat o carte intitulată *Moșul Gheorghe Lazăr – un sfânt al vremurilor noastre*. Părintele Ilie Cleopa a rostit în fața credincioșilor două predici

---

<sup>2</sup> O exprimare mai largă a acestui adevăr o întâlnim în *Epistola către Diognet*, în care citim: „Ceea ce este sufletul în trup, aceea sunt creștinii în lume [...]. Sufletul este închis în trup, dar el ține trupul; și creștinii sunt închiși în lume, ca într-o închisoare, dar ei țin lumea” (*Epistola către Diognet*, în *PSB, I, EIBMBOR, București, 1995, p. 413*).



despre el, care au fost preluate și publicate în două cărți din seria de volume cunoscute sub numele *Ne vorbește Părintele Ilie Cleopa*. O minunată miniatură, ca o adevărată pagină de sinaxar, i-a închinat „Moșului” Gheorghe Lazăr marele teolog, Părintele Dumitru Stăniloae. Au scris despre el literați ai timpului, cum ar fi Eugen Relgis<sup>3</sup> și A.L. Zissu<sup>4</sup>, apoi jurnaliști contemporani lui, cum ar fi Philippe I. Pinyar și Gheorghe Vereanu, iar mai târziu, oameni de cultură, de pildă Sorin Preda<sup>5</sup>, și alți credincioși care, mișcați de viața și faptele minunatului Pelerin, au vrut să-l facă cunoscut contemporanilor și posterității. Dacă s-a scris atât de mult despre el, ce mai aduce nou cartea de față?

În primul rând, am observat că nici măcar cei care au mare evlavie față de acest om al lui Dumnezeu nu cunosc toate aceste scrieri. Considerăm că aducerea lor la lumină într-o lucrare unitară va face bucurie acestora și tuturor iubitorilor de sfinți.

---

<sup>3</sup> Eugen Relgis este autor a 24 de cărți care cuprind poezii, proză, eseuri și critică literară. „Domnul Eugen Relgis se consacră definitiv printre marii cugetători ai timpului” (Ion Mehedințianul, *Icoane Maramureșene*, nr. 10, iulie-august, 1924, p. 109).

<sup>4</sup> A.L. Zissu este „unul din cei mai autentici prinți ai iudaismului și dibaci mânuitor al limbii literare; în afară de *Spovedania unui candelabru*, scriere care l-a așezat pe cea mai înaltă treaptă a literaturii iudaice, prepară un nou volum scris în aceeași măiastră formă și cu același clocot lăuntric [...] tradus în limbi străine intitulat *Ereticul de la Mănăstirea Neamțului*, menit să eclipseze mulțimea scriitorilor [...]. Căci scriitorul nu este decât un stenograf al Domnului” (Philippe I. Pinyar, în *Telegraful*, anul VII, nr. 1214, luni 23 oct. 1929, p. 1).

<sup>5</sup> Scriitor și publicist român, Sorin Preda s-a născut la București pe 12 decembrie 1951. A urmat cursurile Facultății de Limba și Literatura Română, secția română-franceză, a Universității din București (1970-1974). A fost redactor la săptămânalul *Formula AS* și profesor la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării din cadrul Universității din București.

În al doilea rând, intenția noastră este și aceea de a face lumină în ceea ce privește apelativul de *Pelerin* care i s-a alăturat sfântului nostru. Cei care s-au ocupat de canonizarea lui, au găsit de cuviință să fie consacrat și trecut în calendar cu numele de Sfântul Gheorghe Pelerinul. Având în vedere că numele de Pelerin nu a fost alăturat până acum vreunui sfânt, vom încerca să argumentăm teologic acest nume care i se potrivește cel mai bine.

În al treilea rând, ne-am luat cucernică îndrăzneală să dăm o interpretare duhovnicească unor manifestări din viața omului lui Dumnezeu, care ar putea să pară exagerate pentru omul contemporan. Am făcut anumite conexiuni între viața sa și alte vieți de sfinți, pentru a arăta că sfântul este cel care împlinește la o măsură înaltă poruncile lui Dumnezeu, făcându-se astfel o Evanghelie vie. Ne-am îngăduit anumite dezvoltări necesare pentru a pune în lumină anumite aspecte importante din viața și faptele Sfântului Gheorghe Pelerinul.

Cartea a fost tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei, pentru care îi mulțumim cu smerenie. Nu în ultimul rând, mulțumim și Preacuviosului Părinte Arhimandrit Luca Diaconu, starețul Mănăstirii Bistrița, jud. Neamț, obște din care fac parte, pentru îndrumările pe care mi le-a dăruit pe parcursul cercetării.

## Introducere

Așa cum vom vedea încă din primul capitol, viața Pele-  
rinului Gheorghe Lazăr, începând cu pelerinajul pe care l-a  
făcut la Ierusalim, a fost o continuă pribegie și căutare, un  
continuu pelerinaj. Cel care îl află pe Dumnezeu Îl caută con-  
tinuu într-un pelerinaj mărturisitor. Deși în aghiografia Bise-  
ricii de Răsărit nu cunoaștem o categorie de sfinți cu numele  
de „pelerini”, acest apelativ se justifică prin însăși chemarea  
omului de după căderea lui în păcat. Din acest motiv, la  
propunerea Preafericitului Patriarh Daniel, cei din comisia  
de canonizare s-au oprit asupra acestui apelativ și minunatul  
personaj din Șugag a fost consacrat cu numele de Sfântul  
Gheorghe Pelerinul.

*Sfânta Scriptură și Patericul* ne arată că unii oameni au  
ajuns la sfințenie prin aceea că, punând într-o mare lumină  
condiția de călător a omului pe pământ, au ajuns la o mă-  
sură desăvârșită a pribegiei, a înstrăinării și a sărăciei de bună-  
voie. Deoarece este primul sfânt român căruia i s-a propus  
acest apelativ, încercăm să punem într-o lumină mai mare  
dimensiunea duhovnicească a pelerinajului, și implicit con-  
diția de pelerin și pribeag a omului pe pământ.

Pe când era mitropolit al Moldovei, în anul 2000, Prea-  
fericitul Părinte Patriarh Daniel a propus unui grup de preoți și  
mireni să organizeze un simpozion cu tema sugestivă „Dum-  
nezeu pelerinul și omul pelerin în căutarea lui Dumnezeu”,  
propunere care s-a și împlinit. La acest eveniment a partici-  
pat și Întâistătătorul nostru cu un cuvânt, care ne este de  
folos în demersul pe care îl vom face.

Prin canonizarea sa, Pelerinul Gheorghe Lazăr a deveni-  
t un model eshatologic al pribegiei omului pe pământ și

o actualizare luminoasă a unor exemple din trecutul îndepărtat al istoriei. El a devenit o tribună universală, un amvon viu, prin care cuvintele pribeag, pelerin, pelerinaj, exil, Patrie cerească recuperează și clarifică unele sensuri pierdute sau, poate, mai puțin cunoscute. Sinaxarul Sfântului Gheorghe tâlcuiește pentru toate categoriile de cititori stihuri din Sfânta Scriptură de felul: „Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutam pe aceea ce va să fie” (*Evr.* 13, 14). Sau: „Cât despre noi, cetatea noastră este în ceruri, de unde și așteptăm Mântuitor, pe Domnul Iisus Hristos” (*Filip.* 3, 20).

## Sensul larg al pelerinajului

Citind Sfânta Scriptură observăm că îndemnul dumnezeiesc „*căutați-Mă!*”, este foarte des întâlnit. Când aude chemarea lui Dumnezeu, creștinul depășește starea de indiferență și împietrire, iese din starea de apatie și devine pelerin, viața lui devine o năzuință a dragostei, o căutare continuă. Această stare se aseamănă cu cea din *Cântarea Cântărilor* în care mirele o caută pe mireasă și mireasa îl caută pe mire. Mirele și mireasa se caută neobosiți, chiar dacă este noapte și fiecare întâmpină în drumul spre celălalt multe și mari piedici. „Scula-mă-voi, mi-am zis, și-n târg voi alerga, pe ulițe, prin piețe, amănunțit voi căuta pe dragul sufletului meu” (*Cânt.* 3, 2). Însuși Mântuitorul, în predica de pe munte, ne arată că prioritatea absolută a creștinului este căutarea împărăției lui Dumnezeu: „Căutați, mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și celelalte lucruri se vor adăuga vouă” (*Mt.* 6, 33).

Pelerinajul ca eveniment ocazional nu epuizează sensul larg al pelerinajului, ci îl pune în mai multă lumină. Creștinii au conștiința că sunt „niște străini și călători pe acest pământ” (*I Ptr.* 2, 11), iar căutarea și năzuința lor sunt îndreptate spre cer, „spre cetatea cu temelii puternice, al cărei meșter și lucrător este Dumnezeu” (*Evr.* 11, 10). Anii vieții sunt asemănați

cu un pelerinaj, sunt „zilele pribegiei” (Fc. 47, 9), care înseamnă pur și simplu o călătorie din țara robiei spre Țara făgăduinței, din Egipt spre Canaan, de pe pământ la cer. Sfântul Apostol Pavel se considera un călător pe acest pământ, care are o țintă precisă, de aceea la sfârșitul vieții a putut spune cu ușurarea celui care ajunge la capătul unui drum obositor și primejdios: „[...] călătoria am săvârșit [...]” (II Tim. 4, 7). Autorul *Epistolei către Diognet* arată cu claritate condiția de străin a creștinului pe acest pământ. Creștinii „locuiesc în țările în care s-au născut, dar ca străinii; iau parte la toate ca cetățeni, dar pe toate le rabdă ca străini; orice țară străină le e patrie, și orice patrie le e țară străină [...]. Locuiesc pe pământ, dar sunt cetățeni ai cerului [...]. Sufletul muritor locuiește în cort muritor; și creștinii locuiesc vremelnic în cele stricăcioase, dar așteaptă în ceruri nestrăicăciunea”<sup>6</sup>.

Așadar, condiția noastră pe pământ fiind provizorie și nestatornică, este firesc să avem conștiința înstrăinării, a depărțării și a exilului, fapt ce dă motivație și suflet înaintării spre adevărata Patrie. „Pelerinul este un călător, iar căutarea aceasta este un progres; cu cât căutăm mai mult cele duhovnicești, cu atât înaintăm mai mult, învățăm mai mult [...]. Procesiunea pelerinului pune în evidență o căutare și o înaintare duhovnicească interioară [...]. Toate lucrurile din lumea aceasta sunt limitate [...], și suntem într-o permanentă căutare, pentru că suntem chemați să fim umpluți cu Cel Ce este nesfârșit, cu Dumnezeu”<sup>7</sup>.

Sfântul Gheorghe Pelerinul a arătat că demersul duhovnicesc al căutării, al pelerinajului nu se reduce la o noțiune

---

<sup>6</sup> *Epistola către Diognet*, în *PSB*, I, EIBMBOR, București, 1995, pp. 411-414.

<sup>7</sup> Preafericitul Patriarh Daniel, „Pelerinajul este căutarea sfințeniei”, cuvânt rostit în cadrul adunării cu tema „Dumnezeu pelerinul și omul pelerin în căutarea lui Dumnezeu”, în *Hristos, mărturia tânărului ostaș*, vol. I, Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 2002, p. 223.

poetică, nu este o abstracție sau un eveniment întâmplător în viața omului. Pelerinajul este un demers existențial, esențial, el ține de starea căzută a omului și de chemarea pe care i-a făcut-o Părintele ceresc. Așa cum vrednicia atletului se vede în alergare, vitejia ostașului în luptă, tot așa credința și evlavie se văd în pelerinaj, adică în căutarea și înaintarea neobosită spre „Ierusalimul cel de sus, care este mama noastră” (Gal. 4, 26). Sfântul Gheorghe Pelerinul a pornit cu o ardoare rar întâlnită în căutarea lui Dumnezeu, într-un pelerinaj existențial, pentru că L-a găsit deja pe Dumnezeu, sau pentru că Dumnezeu L-a găsit pe el, l-a ales și l-a chemat.

## Sensul restrâns al pelerinajului

În Sfânta Scriptură ne sunt istorisite călătoriile cu o deosebită valoare duhovnicească, drept pentru care ele au devenit paradigme ale pelerinajului. Astfel, poporul evreu călătorește patruzeci de ani prin pustiu din Egipt spre Canaan. Deși această călătorie este extrem de grea, prorocii o vor invoca cu nostalgie ca eveniment ce indică maxima apropiere de Dumnezeu: „Mi-aduc aminte de dragostea pe care o aveai când erai tânără, de iubirea ta de pe când erai mireasă, când Mă urmași în pustie” (Ier. 2, 2). Deși în această lungă călătorie evreii erau supuși la anumite privațiuni, Dumnezeu i-a făcut părtași unui șir de minuni: trecerea prin marea Roșie, izvorârea apei din stâncă, stâlpul de foc care îi îndruma în fiecare noapte, mana pe care o primeau în fiecare zi, și altele.

În ciuda acestui fapt cei mai mulți dintre ei cărteau, motiv pentru care au și pierit în pustie. Înțelegem cât de vinovată era această cârtire punând în comparație „ceapa, prazul și usturoiul” (Num. 11, 5) din Egipt pentru care murmurau, pe de o parte, iar pe de altă parte marile minuni pe care Dumnezeu le făcea cu ei.

În acest eveniment se oglindește diferența dintre turism și pelerinaj. Asemenea evreilor cârtitori, turistul își amintește

mereu de îndestularea de acasă, de aceea, chiar dacă este chemat la cinstea de a se împărtăși de harul lui Dumnezeu, nu este dispus să renunțe la comoditate, mulțumindu-se cu o vizită scurtă care nu implică nici o osteneală deosebită. Din acest motiv „experiența pelerinajului este o experiență de dependență primară față de Dumnezeu, nu o bizuire pe sine însuși. Pentru că în pelerinaj se încearcă vindecarea iubirii de sine. Formele iubirii de sine păcătoase și egoiste sunt bizuirea pe sine, încrederea în sine, rezemarea pe sine, justificarea de sine. Or, prin pelerinaj Dumnezeu ne scoate din noi înșine ca să ne bizuim pe El, pe ajutorul Lui. Pelerinajul este și experiența provizoratului și a instabilității, tocmai ca să nu ne legăm de lumea aceasta, ci în lumea aceasta să căutăm ceea ce este netrecător”<sup>8</sup>.

În pelerinaj omul face pe de o parte experiența privațiunilor, dar și experiența împărtășirii de harul lui Dumnezeu, pe când în turism omul nu vrea să renunțe la confort, comoditate și siguranță de tip secular, dar nici nu cunoaște bucuria duhovnicească. Turistul cârtește că nu sunt condiții bune de cazare, el murmură că poteca ce duce la mănăstire este prea abruptă; vine la mănăstire și i se pare că slujbele sunt prea lungi, că nu sunt condiții bune la masă, pe când pelerinului nu i se pare prea lungă privegherea și se mulțumește cu condițiile simple pentru că rostul căutării lui nu stă în confort și în cele ce atrag curiozitatea, ci el caută boarea sfințeniei.

Prorocul Ilie face o călătorie de patruzeci de zile de la Beer-Șeba la muntele Horeb, iar la capătul drumului are revelația vederii lui Dumnezeu. „Și a căutat Ilie, și iată, la căpătâiul lui, o turtă coaptă în vatră și un ulcior cu apă. Dar iată îngerul Domnului s-a atins de el i i-a zis: «Scoală, mănâncă și bea, că lungă îți este calea!». Și s-a sculat Ilie și a mâncat și a băut și, întărindu-se cu acea mâncare, a mers patruzeci de

---

<sup>8</sup> *Ibidem*, p. 224.